

FACULTATIS MEDICÆ
P. T. DECANUS
**D. GEORGIUS
CHRISTOPH. PETRI**

AB *Hartenfels*/

SACRI PALATII CÆSAREI COMES,
Consiliarius & Archiat. Electoralis Moguntinus, Consul
Primarius & Physicus Erfurtensis, Universitatis &
Facultatis Medicæ Senior, P.P.,
& P.L.C.

Lectori Benevolo

S. P. D.

eumque ad

DISPUTATIONEM INAUGURALEM PUBLICAM,

DE

GENERATIONE,

DIE VIII. FEBR. ANNI M DCC XVI.

DEO CLEMENTER LARGIENTE, HABENDAM
OFFICIOSE ATQVE PERAMANTER

INVITAT.

ERFORDIAE,
TYPIS JOH. HENRICI GROSCHII,
ACAD. TYPOGR.

Nter admiranda Supremi Creatoris opera palmarium est Generationis opus, ex quo præcipue divina eluet Sapientia, & quod mediante omnia animalia virtute primævæ benedictionis ex præexistente semine fiunt, crescunt, vegetantur & in infinitum se multipli-
cant, atque perpetuitate, quam in individuis non obtinent, quoad suas species gaudent: neque enim homines & bruta meliore modò poterant conservari, quam per subinde sibi succedentes proliferationes, quarum interventu specierum manet immutabilis ordo, sexu masculino atque femininō suum επιβαλλον μέρος huc conferente, concurrente Naturæ editio, atque ingenitâ vi generationem quasi solicitante, & virtutem platicam suscitante ad magnum hoc opus perficiendum, & quidem abstruso modò nobisque in hac humanæ mentis caligine non satis cognitâ.

Non eam videntur applausum mereri, qui, ut reliqua, sic etiam hoc Generationis mysterium mechanicò more delineari posse putant, illudque sic demonstrare fatagunt, si quidem nemo, astipulante Thomâ Bartholinô, Naturam artificem satis assequitur: mechanice omnia in corpore ruderiter fieri, inquit, nondum mihi est persuasum, qui nobiliora mihi de Natura semper promisi: vid. ipsius lib. I. anat. p. m. 269. quamvis enim Ars sèpè soleat imitari Naturam, in hoc tamen arduo Generationis negotio Ars Naturæ porri-

porrigit vietas manus, quippe quæ multis parasangis omnes superat Artifices, quibus nudam aspicere Dianam non semper est concessum.

Fertilis autem hic Naturæ ager est Uterus, qui propterea ab Aristotele Naturæ campus, & à beato Guern. Rollfincio arvum genitale appellatur: estque pars corporis organica in hypogastrîo sita, in quâ fit conceptio humani generis propagationi inserviens: cuius actio est semina utriusque sexus attrahere, retinere, conservare, atque embryoni post factam conceptionem hospitium & alimentum ex sanguine arteriosò suppeditare: semen autem utriusque Parentis debet esse secundum, id est, virtute plasticâ à toto de cedula præditum & benè constitutum, muliebre quidem ad suscipiendam, virile verò ad dandam formam animatam aptum: cum quorum inter se commixtorum seminum infinito calore se calor uteri conjungit, atque ita Generationis opus promovet & absolvit.

Hæc cum ita se habeant, existimo, non audiendum esse hæc in parte Harveyum ejusque soldarios, qui virtutem formatricem semini proflus denegant, atque feme maris statim rejici & evanescere solâ idéâ relictâ, & sic tantum non immateriale dari conceptum, verum etiam eundem conceptui Cerebri non dissimilem esse statuunt: sed hæc omnia infirmo stant talo: primò enim non credibile est, omne semen eliminari: sic enim frustra factum esset: id quod de DEI & Naturæ operibus dici non potest nec debet: 2. Semen revera remanere & ad factum constituendum concurrere evincit similitudo fœtûs cum Parente, non tantum in idéa seu specie aut indole, sed etiam quoad corpus sèpè adeò simile paterno, ut ovum ovo: 3. Symptomata statim post conceptionem molesta contrarium astriunt: à seminis enim comprehensione in utero factâ, teste Hippocrate atque ipsâ rerum Magistrâ experientiâ aliquem horrem primum sentit fæmina, subinde incalescit, venter sen-

)(?

sim

sim tumescit, subsistunt menses, turgent mammæ, stomachus naufragat, gravantur lumbi & alia insueta contingunt: deinde magna est dissimilitudo inter conceptus Cerebri & uteri: nam per organa sensuum nihil materiale transit ad Cerebrum, sicut ad uterum, sed sola species, unde ex ilius conceptu immaterialis effectus sequitur, ex hujus corporeus & materialis: quia itaque materialis est effectus, impossibile est, ut habeat principium immateriale.

Nullum igitur est dubium, hominem cum omnibus animalibus alias semini tanquam primario ad generationem requisito ortum suum debere, illudque sine piaculo & injuria Creatori illata hoc in actu excludi non posse: quod etiam Helmontius in Tractat. Ignotus hospes morbus inscripto confirmat, scribens, generationem nihil aliud esse, quam fluxum seminis ad perfectionem, maturitatem, proprietatem, explicationem occultorum, & consummationem ordinum ad suos fines.

Commixta in utero semina conceptione jam perfectâ turgescere, & instar bullarum intumescere & quasi ebullare scribit Bonaciolus lib. de foetus formatione pag. 58. sicque pro primis trium viscerum principaliorum rudimentis oriri tres bullas, nimirum pro corde unam, reliquas duas pro Cerebro & hepate statuit, hocque spumescens opus sex dieorum intervallò absolvit credit: stante hoc asserto statim in primâ suâ configuratione Homo bulla est, omnem per vitam quoque postea bulla futurus: conclusus in angusto ergastulo embryo natu in uido & palustri diversorio, ut minus gravis sit matri, & ut ipse à subitanis & violentis Matris motibus indemnus sit: circumscriptus est undique alvi & vesicæ excrementis, sicque parum abest, quin prius sit tumulatus, quam natus: tam vile, miserum & abjectum domicilium habuerunt omnes mortales, etiam maximi Terrarum Domini, quibus postea vix sufficiunt Regia palatia, imò vix unus sufficit Orbis.

Mora-

Moratur autem tamdiu fœtus in utero, donec omnibus numeris absolutus lucis in auras prodire atque iustō tempore excludi possit: quō pactō autem & quō ordine partium fiat formatio, intricata res est, admirabilis, divina, explicatu difficultis, omnī abditissima, & in intimis Naturarū recessibus reposita, de quā mirum quantum inter se dissident Anatomici, quando stupendam istam in utero texturam declarare satagunt: agnovit hoc Rex inter Prophetas & Prophetā inter Reges David Psalmō CXXXIX. in hæc verba prorumpens: mirificè formatus sum: mirabilia sunt opera tua: formatus sum in inferioribus terræ, id est, in utero Matris meæ, ut Chaldaeus Paraphrastes & Rabbini exponunt: exclamamus meritō cum Poetā, ô Domine,

Compago mira corporis nostræ tuæ

Miraculum est solertia:

Massæ recentis rudia adhuc primordia;

Rudisque massæ semina,

Ceu scripta haberes, corporisque lineas,

Matum statumque noveras:

Et membra nondum cum forent, quid adderent

Dic sciebas singuli.

Fœtus à Natura sic in suō fotus tabernaculo tandem prodit in auras decursō gestationis tempore inter maximos mulieris parturientis labores atque dolores: cæteris animalibus certum pariendi tempus est, homini incertum: nascuntur alii septimo, nonō, decimō, undecimō mense: non paucas fallit gestationis supputatio: multas insperatus antevertit casus: ut dubium est conceptionis, sic non minus incertum nativitatis tempus.

Sine utero fœtum formari posse, affirmarunt, tentaruntque olim Abensina, Paracelsus, Amatus Lusitanus, factò experimentò per impiam & detestandam curiositatem, à quâ meritò quilibet Christianus abhorret, quod etiam videtur esse impossibile, & propterea nec fidem, multò minus applausum meretur: extra uterum autem in ventriculo fœminæ cujusdam conceptum fœtum & digitì longitudine per os excretum fuisse scribit Salmuth in observ. Felem fātam cātulos evomuisse refert Bartholinus anatom. lib. i. cap. 28. p. m. 270. Sed hæc sunt præternaturalia, & rarissimè contingentia, si quidem vera sunt. De conceptione tubaria scripsit tractatum D. Elsholtzius, qui videri potest.

Pluribus aget de arduo atque recondito generationis negotiò in suâ Dissertatione Inaugurali Vir Nobilissimus atque Clarissimus

DN. GEORG. VOLCMARUS Hartmann / VINARIENSIS, MEDICINÆ BACCALAUREUS.

Cujus natales, Praeceptores, historiam vitæ & Studiorum hēc breviter pertexere animus est, & recepta consuetudo postulat: editus ille est in hanc lucem Vinariæ, Anno millesimô, sexcentesimô octuagesimô nonô die secundâ Decembri: Pater fuit Nobilissimus, Amplissimus atque Experientissimus Vir, Dominus Martinus Hartmann / Medicinæ Doctor, & Physicus Vinariensis, beata memoria: Mater fuit Nobilis & Pientissima Matrona Regina Bodin / Viri quondam Integerrimi & Prudentissimi Domini Everhardi Bodii, Senatoris & Mercatoris Erfurtensis filia, nunc etiam in aetate.

Horum suorum Parentum primaria cura fuit, ut piè atque honestè educaretur: quem in finem quarto ætatis annô,

nō , quō Dominus Parens beatē obiit , à matre superflite Iudo literario Vinariensi commissus sub manuductione Viri Clarissimi Domini Neugebaueri , Directoris , cæterorumque Dn. Præceptorum , nimirum Dn. Sextii , & Dn. Aldii prima pietatis & literarum fundamenta jecit : anno ætatis octavo Jenæ sub inspectione fraternâ Domini Doct. Hieronymi Erhardi Hartmanni pædagogis commissus est : vix annum ibi commoratus propter adversam valetudinem Patriam repetuit , ibidem porro literis operam daturus : Annō ætatis nonō , quo beata Mater Viro quondam Nobilissimo , Amplissimo atque Consultissimo Domino Jobo Ludolpho , Jur. utr. Doct. Consuli Erfurtensi primario , & Mathematum Professori Publ. nupserat , cum eadem Erfordiam petiit : ubi per quinque annos informationi Reverendi Domini Nicolai Kannewurffii . Schola Minoritarum Rectoris traditus est . Annō M DCC V. ad Gymnasium Senatorium promotus ibidem Viri quondam admodum Reverendi Domini Zachariae Hogelli , Gymnasii Directoris , & Pastoris Nonarii , cæterorumque Clarissimorum Dn. Professorum fidelissimā informatione per integrum quinquennium usus est : postmodum cum beato Domino Vitrico Hamburgum se contulit , illustre , quod ibi est , Gymnasium frequentaturus : sed pauclo post revocatus , ad paternos lares regressus est , salutatā prius Lubecā aliisque Civitatibus perlustratis .

Erfurtum reversus ibidemque in album Civium Academicorum relatus animum ad altiora , Philosophiam scilicet & Medicinam appulit : quem in finem Clarissimum Virum Dominum Volckmarum Wilhelmum Stengern / Facult. Philosoph. Seniorem & Professorem Publ. sedulo auscultavit : nec desuit ipsi antehac beati Domini Parentis in Matheſi institutio : interfuit etiam Collegiis privatis & publicis Lectiōnibus Viri Nobilissimi , Amplissimi atque Experientissimi Domini Johannis Philippi Eyselii , Philosoph. & Med. Doctoris & Professoris Publ. celeberrimi , P. L. C. &c. Collegæ mei hono-

honorandi. Anno ætatis vigesimo primo adiit Fridericiana Academiam, ubi per integrum quadriennium studia tam Philosophica, quam Medica haut interruptâ serie continuavit: nec ibi neglexit mathematica exercitia & Physicam experimentalē sub manuductione Dn. Doct. Christiani Wolffii, P.P. Ord. Societatis Regiae Britannicæ & Bornificæ Sodalis famigeratissimi: Præterea Dominum Doct. Schneiderum & Dominum D. Heinemann publice Philosophiam explicantes audivit: Cursum Medicum sub καραγωγίᾳ Domini D. Michaëlis Alberti non solum inchoavit, verum etiam feliciter absoluit: Insuper anatomen Cadaveris humani sub directione Domini D. Heinrici spectavit, illustrisque Viri, Domini D. Stahlī, res naturales & Chymicas doctissimè illustrantis, attentus Auditor fuit: his ita peractis Vinariam natale solum repetit, ibidemque præente supra laudato Domino Fratre praxin Medicam exerxit.

Tandem post beatum Matris obitum Erfordiam denuo petuit, ibidemque in numerum Civium receptus, ut etiam Medicinæ Candidatis accenseretur, atque ad consueta Examina admitteretur, decenter petuit: petiti compos factus ita se exhibuit, ut nulli dubitemus, fore, ut ad exemplum Domini Parentis τῷ παναγίᾳ sit futurus Medicus πολλὰ ἀτάξιος οὐλλαν. Die 8vō Februarii, Deo dante, de Generatione Disputationem Inauguralem habebit, cui ut interesse dignentur Universitatis Proceres, Cives Academicī, & omnes Medicinæ Fautores, hōc ipso officiose atque humaniter rogantrū & invitantur. Publicatum sub Sigillo Facultatis Medicinæ Erfordiæ, die 2. Februarii, Anno Orbis redempti M DCC XVI.

(L.S.)

00 4 6318

SB

VJ
18

Retro ✓ VJ 17

IS MEDICÆ
CANUS
ORGIUS
PH. PETRI
rtenfels/

CÆSAREI COMES,
itoralis Moguntinus, Consul
ffurtenfis, Universitatis &
icæ Senior, P.P.,
.L.C.

Benevolo

P. D.

que ad
IGURALEM PUBLICAM,

ATIONE,

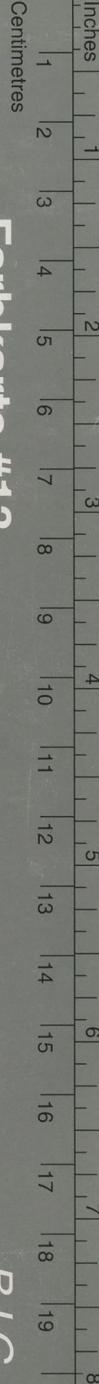
ANNI M DCC XVI.

RGIENTE, HABENDAM

VE PERAMANTER

ITAT.

RDIAE,
NRICI GROSCHII,
YPOGR.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

B.I.G.